



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

# Slægt & Stavn

1. kvartal 1997 : 1

11,57  
16751+  
df#  
16751 khdr dk  
37406 relief dk  
ny slægtshistorisk forening  
for storkøbenhavn.



20 Aar



190 slægtshistorisk interesserede fra det storkøbenhavnske område stiftede i aften på et møde i vartorv, 'slægtshistorisk forening for storkøbenhavn'. - det er foreningens formål at samle slægtshistorisk interesserede for ved fælles indsats, oplysende foredrag, eskursioner og lign., at øge kendskabet til slægtshistorisk forskning og metode. foreningens første valgte bestyrelse består af: stud.mag. jesper ballhorn, kbh.n.s., cand.scient. otto bendixen, herlev forr.fører ejnar denman, kbh.n.s. elektriker kaj e. hansen, kbh.n.s. redaktør henning jensen, lyngby lektor georg simon, gentofte

indmeldelse og nærmere oplysninger ved bendixen, vingetoften 142, 2730 herlev, tlf.02-843812.

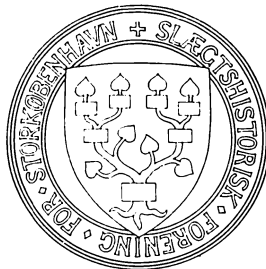
----- slut

m.v.h.  
henning jensen, tlf. 02-866500.  
1977-01-07 - kl.11.30.



16751 khdr dk  
37406 relief dk  
12,00





ISSN 0107 - 539x

udgives af  
**SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR STORKØBENHAVN**

Formand: Jørgen Aasberg  
MacDonald Alle 15, 2750 Ballerup - 4497 0171

Kasserer og  
ansvarshavende Lone Wredstrøm  
St. Kongensgade 89, 2., 1264 K - 3332 7913  
**(efter kl 18)**

Øvrige redak-  
tionsmedlemmer: Bjørn sommer  
Åboulevarden 14, 5. tv, 2200 N - 3135 2389  
Grethe Aasberg  
MacDonald Alle 15, 2750 Ballerup - 4497 0171

Besøg på Mormon-  
kirkens slægtshi-  
storiske center

Åbningstid:  
Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 15.00-20.00 samt  
fra kl. 17.00 i forbindelse med arrangementerne i  
Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn.  
Ønsker man at benytte computer, er det tilrådeligt  
at bestille tid ved at ringe i god tid til Slægtshisto-  
risk Center i åbningstiden - 3834 5570.

Bladet sendes gratis til forenings medlemmer.

Bladet udsendes 4 gange årligt - sidst i februar, begyndelsen af maj, midt  
i august samt midt i december. **Hvis De ikke har fået bladet omkring dis-  
se terminer, bedes De rette henvendelse til Deres lokale postkontor.**

Deadline for forslag til artikler er den 01.01., 01.04., 01.07. samt 01.11.

Prisen for enkelte numre af bladet er kr. 10 eller i årsabonnement kr. 40  
(4 numre pr. årgang), der kan indbetales på girokonto nr 2 20 86 28.

Kontingent for medlemsskab af Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn  
koster kr. 100 - samboende medlem kr. 50 årligt.

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.

\*\*\*\*\*

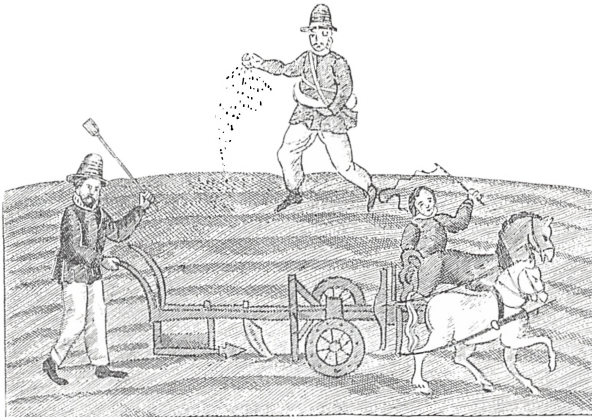
# Generalforsamling

DAGSORDEN TIL GENERALFORSAMLINGEN DEN 10. MARTS  
NB. kl. 19.00

I henhold til vedtægternes § 4.

- a. Valg af dirigent.
- b. Formanden aflægger beretning for det forløbne år.
- c. Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse.
- d. Behandling af indkomne forslag, der skal være bestyrelsen i hænde senest 1. februar.
- e. Fastlæggelse af kontingent for det kommende kalenderår.
- f. Valg af medlemmer til bestyrelsen + 1 suppleant.  
Lone Wredstrøm (ønsker ikke genvalg)  
A.M. Krogh-Thomsen (modtager genvalg)  
Erling Dujardin (modtager genvalg)  
Inger Lerche (modtager genvalg)
- g. Valg af revisor + 1 suppleant.  
Sv.Aa.Trolle-Christensen (modtager genvalg)  
Johs. Frederiksen (modtager genvalg)
- h. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen vil Carsten Hess fra Egnsmuseet Færggården, som også var foredragsholder på slægtsdagen sidste år, holde foredrag om "Kvinder for Jægerspris Ret".



Horns herreds bønder fra o. 1588. (efter Jakob Ulfeldts jordebog fra Selso).

REGNSKAB FOR ÅRET 1996

INDTÆGTER

		(1995)
Kontingent		
Betalt i 1996	40.420,-	
Forudbetalt i 95	11.590,-	41.910,00 kr.
÷ betalt vedr.97	÷ 10.100	(41.515,-)
Gæstekort	120,00 kr.	(225,-)
Renter	1.978,25 kr.	(2.783,26)
Slægtsdag	965,91 kr.	
	=====	
	44.974,16 kr.	
	=====	

UDGIFTER

		(1995)
Slægt & Stavn	17.158,41 kr.	(14.243,64)
Medlemsmøder	7.836,00 kr.	(6.374,75)
Årsmøder SSF + DHF	4.962,00 kr.	(4.313,75)
Kont. andre foreninger	4.121,47 kr.	(3.949,01)
Kontorartikler	2.054,38 kr.	(2.635,75)
Porto	6.087,46 kr.	(6.806,95)
Udflugt	830,00 kr.	(305,-)
Særhæfter	676,75 kr.	
Overskud	1.247,69 kr.	
	=====	
	44.974,16 kr.	
	=====	

AKTIVER

Kontantbeholdning	185,00 kr.	
Girokonto	4.712,92	
Checkkonto	693,46	65.317,64 kr.
Højrentekonto	59.911,26	
	=====	
	65.502,64 kr.	
	=====	

PASSIVER

Egenkapital pr. 1.1.96	65.744,95 kr.	
÷ forudbet. i 1995	÷ 11.590,00 kr.	
+ forudbet. for 1997	10.100,00 kr.	
Overskud	1.247,69 kr.	
	=====	
	65.502,64 kr.	
	=====	

Beholdningen af ældre numre af "Slægt & Stavn" samt særhæfter er værdisat til kr. 0,00.  
432 medlemmer - heraf 37 samboende og 44 abonnenter på "Slægt & Stavn" pr. 31.12.1996.  
Ovenstående regnskab er revideret og fundet i overensstemmelse med de foreliggende bilag.  
Den angivne formue fandtes i overensstemmelse med kontoudtog.



## 20 års jubilæum



Den 7. januar 1977 udsendte Henning Jensen (Dansk Historisk Håndbogsforlag) følgende pressemeddelelse:

190 slægtshistorisk interesserede fra det storkøbenhavnske område stiftede i aften på et møde i Vartov "Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn". Det er foreningens formål, at samle slægtshistorisk interesserede, for ved fælles indsats, oplysende foredrag, ekskursioner og lign., at øge kendskabet til slægts-historisk forskning og metode.

Foreningens første bestyrelse bestod af:

Stud.mag. Jesper Ballhorn, Kbhvn S, cand.scient Otto Bendixen, Herlev, for-retningsfører Ejnar Denman, Kbhvn. S, elektriker Kaj E. Hansen, Kbhvn. S, re-daktør Henning Jensen, Lyngby og lektor Georg Simon, Gentofte.

Dette var den spæde start. Foreningens medlemstal steg stødt, og i de seneste år har medlemstallet ligget nogenlunde stabilt på ca. 430-450.

Hvad er det så blevet til - har de skiftende bestyrelser levet op til formålet?

Foreningens virke kan beskrives med en lang række tal:

I de 20 år der er gået, er der afholdt foredrag af oplysende indhold - nogle mere "arkivalske" end andre, men alle med en historisk baggrund. Det første foredrag blev afholdt den 24. februar 1977 i Rigsarkivet under emnet: Folke-tællinger i Danmark og Slesvig.

Siden er det blevet til i alt 178 foredrag, hvor 13-15.000 har overværet foredra-gene.

De mødesteder, som vi har haft til foredragene er temmelig mange. Frederiks-berg bibliotek, Kildeskovhallen, Møstings hus, Kredsen, IOGT på Frederiks-borggade, Medborgerhuset i Ahlefeldsgade - hvor lamperne faldt ned - og igen Frederiksberg bibliotek fra den 13.11.1984 til 12.09.1988. Derefter var vi så heldige at få plads på Priorvej, hvor det virker, som om vi alle har fundet os godt til rette.





Frederiksberg bibliotek var nok det bedste sted, idet der var garderobevagt og alle tekniske hjælpemidler, men det var umuligt at sikre sig en fast dag til foredragene, hvilket betød, at foredraget i september først kunne endeligt fastlægges ca. 5-6 uger før. Da dette var uholdbart over for vores foredragsholdere, var det et stort held, at få en aftale med "Mormonkirken" på Priorvej, hvor vi har en fast dag - den 2. mandag i månederne september-april, og således kan tilrettelægge foredragene, herunder aftaler med foredragsholderne LANG tid i forvejen. Teknisk mangler der en del, hvorfor foreningen har investeret i et højtaleranlæg, som er modtaget godt. Problemet med det er, at vi hver gang skal bringe det og meget andet med til Priorvej - men fordelene ved en fast mødedag er stor.

Det første foredrag på Priorvej, var den 12. september 1988, hvor pensioneret politiassistent Kaj Friemel fortalte om tiden før og efter 19. september 1944, hvor mange politifolk blev sendt til Tysklands koncentrationslejre.

I dagene den 21.-23. oktober 1977 afholdt foreningen det første weekendkursus over emnet: FORSKNING I BONDESLÆGTER OG GÅRDHISTORIE. Kurset blev afholdt på "Rolighed", med i alt 6 foredrag. Hvert år til og med oktober 1981 afholdt foreningen nogle meget velbesøgte weekendkurser med deltagelse fra hele landet.

Bestyrelsen var aktiv i forsøget på at få "Samfundet for Dansk genealogi og Personalhistorie" til at fungere som "paraplyorganisation" for de slægthistoriske foreninger, men desværre lykkedes det ikke. Resultatet blev, at nogle "lokalforeninger" gik sammen om at starte en "nødløsning" - nemlig en sammenslutning af slægtshistoriske foreninger - SSF - hvor vi stadig er medlem.

Vores forening tilbød SSF, at de, for straks at kunne tilbyde medlemsforeningerne noget, midlertidigt kunne "overtage" vores weekendkursus, hvilket betød, at SSF indbød til sit første kursus i dagene 1.-3. oktober 1982 med emnet: PRÆST OG DEGN. Siden har SSF afholdt disse kurser - i en årrække på Båring Højskole og på nuværende tidspunkt på Snoghøj Højskole.





SSF koordinerer, at een af medlemsforeningerne afholder et "SLÆGTSFORSKERTRÆF" i de lige år. Vores forening var arrangør af træffet i 1992. Det blev afholdt på Københavns Universitet, Frue Plads med ca. 330 deltagere. Vi var så heldige, at vi kunne præsentere den nytiltrådte rigsarkivar, Johan Peter Noack, for en større forsamling af amatørforskere fra hele landet. Vi var ligeledes i den heldige situation, at forsikringsselskabet Almindelig Brand fyldte 200 år i februar 1992, og i den anledning sponsorerede vores skriftlige udgivelser.

Træffet gav et mindre overskud, så bestyrelsen besluttede, at dette overskud skulle bruges til afholdelse af en "slægtsforskerdag" på DSB-skolen, Østerbro. Det blev en stor succes, og gav igen overskud, så bestyrelsen forsøgte at formøble overskuddet med endnu en "slægtsforskerdag", men forgæves, igen et mindre overskud. Deltagerantal på 100-140.

Den første slægtsforskerdag blev afholdt lørdag den 25. september 1993 med 5 foredrag over emnet: RETSBETJENTEN. Det var en stor mundfuld. Deltagerne gav udtryk for, at 5 foredrag er for meget, og antallet af foredrag er derfor skåret ned til 4.

Er slægtsforskerdagen kommet for at blive? - ja måske, hvis vi kan få det til at løbe rundt, her tænkes på lejemål, emner mv.

Dette var et lille tilbageblik. Foreningen trives med mange gøremål, her skal også nævnes vores forårsudflugt, som er blevet et tilløbsstykke, med mange besøg i bl.a. kirker, slotte og herregårde både på Sjælland, Lolland, Falster, Møn for ikke at glemme Skåne.

Tillykke med de første 20 år, husk det er Jer som medlemmer, der holder liv i Slægthistorisk Forening for Storkøbenhavn.

Jørgen Aasberg





## “Om at forske i Amager-slægter”

Tænker man på at forske i slægter på Amager og ser på, hvilke kilder der står til rådighed, kan det hele godt se lidt håbløst ud. Jeg tænker her især på St. Magleby Sogn, hvor kirkebøgerne i perioden 1640-1811 er skrevet på en blanding af hollandsk, platysk og dansk og ofte med en alt andet end læsevenlig skrift. Og for retsbetjentarkivets vedkommende er der først noget at finde fra 1810'erne. Hvad der var tidligere, blev ildens bytte ved en storbrand i 1821. Desuden er der de mærkelige navne: Eisbrandt, Wybrandt, Sybrandt, Martjen, Tryn for blot at nævne nogle af de navneformer, man løber på i 1700-tallet. De kan godt give hovedbrud, for hvem tænker i første øjeblik på, at Cornelis og Krells kan være den samme person, eller at Martjen Jans kan være identisk med Marchen Jan Bachersdatter.

Noget mere normale er forholdene i Tårnby Sogn med de for slægtsforskere gængse arkivalier i nogenlunde ubrudte linier.

Men måske var det på sin plads i korte træk at gennemgå ens historie. Amager består - eller bestod - af to sogne. Mod nord helt op til Christianshavns vold Tårnby Sogn med 7 landsbyer - Sundbyøster og -vester, Tårnby med kirken, Kastrup, Maglebylille, Tømmerup (med Skelgaarde) og Ullerup (med Viberup og Raagaard) længst mod sydvest. Og på øens sydlige del St. Magleby Sogn med landsbyen af samme navn, hvor kirken er beliggende, samt søfartsbyen Dragør med et købstadsagtigt præg.

### St. Magleby Sogn

Omkring 1520 indkaldte Christian II en gruppe hollandske bønder med familier, for at de - med løfte om forskellige privilegier - kunne slå sig ned på Amager. Ifølge overleveringen kom de hertil for at dyrke grøntsager til hoffet og hovedstaden. 1521 fik de papir på deres rettigheder, men med kon-

gens fordrivelse i 1523 kom der en del turbulens omkring deres bosættelse. Først i 1547 fik de et nyt papir på deres rettigheder. De havde da ejendomsret til hele St. Magleby - som i de efterfølgende århundreder kom til at hedde Hollænderbyen - men Saltholm skulle de dele med de danske bønder i Tårnby Sogn. Desuden måtte de beholde deres hollandske sprog, retsvæsen og styreform under ledelse af deres selvvalgte schout - den hollandske benævnelse for en foged.

Jordbrug og mejeridrift var deres vigtigste indtægtskilde og efterhånden fik de skabt Amager om til "Københavns Spisekammer". De kørte til torvs i hovedstaden med deres produkter to gange om ugen - og det var kvindernes bestilling at varetage selve torvehandlen. De var ikke fæstebønder, så derfor blev de efterhånden velhavende, hvilket var med til at gøre dem selvsikre i deres væremåde. At hoffet under Frederik III og Christian V fandt fornøjelse i at overvære deres fastelavnslojer var med til at styrke deres selvfølelse. De kaldte sig "Kongens Amager".

Man styrede efter gamle hollandske love, senere efter jyske lov og fra 1683 Christian Vs *Danske Lov*. Schouten, der var valgt på livstid og ikke havde juridisk uddannelse, var både dommer, sognefoged, skifteforvalter m.m. Som medhjælper havde han sine 7 skeppens, der valgtes for et år ad gangen. Disse 8 mænd havde beføjelser til at ordne alle kommunale anliggender. Når der skulle laves vedtægter, sammenkaldte schouten 21 mænd, nemlig de tre sidste års 7 skeppens. Denne samling kaldtes det store råd. Det er således ret usædvanligt, at man her har et styre, der har både administrativ, lovgivende og dømmende myndighed. Domme fra Hollænderbyens ret kunne appelleres til overamtsretten, hvor amtmanden sad som overdommer. Det tilsvarende gjaldt for Tårn-

by Birketing.

Hollænderne havde anderledes arveregler. De havde bl.a. fra middelalderlig nederlandsk ret medbragt den regel, at der var lige arveret for broder og søster, i modsætning til de skandinaviske lande, hvor en broder arvede dobbelt så meget som søsteren.

Ved at værne om traditioner, skikke og ikke mindst sprog lagde de bevidst afstand til de øvrige beboere på Amager. Men angsten for at miste de i 1521 erhvervede privilegier har til stadighed siddet i dem. De havde en uskreven lov, at Hollænderbyen kun var for hollændere - at man ikke tolererede f.eks. en fremmed gårdmandskone.

Det amagerhollandske samfund trivedes godt, men det fik efterhånden problemer med at skaffe plads til sit fødselsoverskud. I første omgang klarede man det ved at dele gårdene. Men i 1651 fik 20 familier tilladelse til at flytte ud vest for København, hvor de grundlagde Ny Hollænderby, det senere Frederiksberg. Dette gav albuering i en årække, men i slutningen af 1600-tallet, hvor man var oppe på 99 gårde i landsbyen, blev det vanskeligere for et gårdmandspar med 5-6 voksne børn at få disse placeret stands-mæssigt på en af byens gårde. Man ønskede jo at blive boende i Hollænderbyen, for det var kun her, at privilegierne og de favorabile vilkår eksisterede. Da der kun var et af børnene, der kunne overtage fødegården, måtte de andre søskende prøve at gifte sig til en gård, og når det ikke lykkedes, måtte de søge andre steder hen. Der var mange unge, der i begyndelsen af 1700-tallet bosatte sig i Dragør, og der var sågar dem, der giftede sig i Tårnby og fæstede en gård her. Når det siden er sagt, at hollændere ikke giftede sig med folk fra Tårnby Sogn før i 1759, hvor schouten ægtede en fogeddatter fra Sundbyvester, har det altså ikke sin rigtighed. Dette ægteskab var derimod det første, hvor den udenlandske part fik lov at bosætte sig i St. Magleby.

Det specielle amagerhollandske sprog - en blanding af hollandsk og plattysk anså de

som et bolværk mod omgivelserne. At myndighederne i 1735 indsatte en dansk præst til glæde for den dragørske befolkning, der også søgte kirken, blev opfattet som en fornærmelse og udløste chikanerier mod den arme præst. I 1811 måtte de dog give afkald på dette selvgjorte sprog som kirke- og skolesprog, ligesom man i 1822 måtte gå med til at opgive det 300 år gamle schoutstyre og lægge sig ind under Amager Birk sammen med Tårnbys befolkning.

Således smuldrede amagerhollændernes privilegier og oprindelige kultur, og i 1800-tallet havde man kun fastelavnstraditionerne, navneskikken og de flotte amagerdragter tilbage. I dag festligholdes fastelavnen stadig, akkurat som den er blevet det i mange år. Og i St. Magleby møder man fortsat personer med navne som Crilles, Dirch, Theis, Neel, Agth og Marchen. Amagerdragterne er derimod gået af brug i løbet af 1800-tallet, men mange dragter ligger dog stadig rundt omkring i skuffer og skabe, og ved højtidelige lejligheder kommer de frem.

Allerede i middelalderen var Dragør kendt af omverdenen. Her var en international markedsplads for hanseatiske købmænd, der kom hertil hvert år fra august til oktober for at handle og købe de sild, der var så rigeligt af i Øresund. Men sildeeventyret ophørte og dermed også handelslivet. Tilbage blev kun nogle få fiskere, der blev bofaste i små lerklinede huse langs stranden.

Til St. Magleby - 2 km fra Dragør - var i mellemtiden ankommet disse hollændere. De var dygtige og stræbsomme folk, som kunne mere end at dyrke grøntsager. De kunne også fange ål og sejle, og det er formodentlig dem, der omkring 1600 har anlagt havnen i Dragør, hvorfra de udskibede heste og saltede ål samt førte deres kreaturer til og fra Saltholm. Hollænderne lagde også Dragør ind under deres hollandske styre. To familier fra St. Magleby bosatte sig på de to gårde, der lå i Dragør, og herfra rekrutteredes i mange år byens fogder. Men efterhånden fik dragørerne hånd i hanke

med styring af deres egne anliggender. Byen blev indtil 1910 styret af en foged, der sad på livstid, og fire byforstandere, der valgtes for et år ad gangen, senere for 4 år ad gangen.

Fra slutningen af 1600-tallet skete der en massiv indvandring til Dragør. Der kom mange skåninger, som ikke ville være sven-skere, efter at Danmark i 1658 havde måttet afstå Skåne til Sverige. Efter den skånske krig i 1670'erne kom de som en jævn strøm. Der kom også mange hollændere fra den efterhånden overbefolkede St. Magleby. I begyndelsen af 1700-tallet var der groft skønnet en hollænder i halvdelen af Dragørs huse - og her tænkes kun på gifte etablerede folk, ikke ugifte tjenestefolk. Størsteparten af dem var kvinder, men det var vel også lettere for en pige at omstille sig til at blive sømandskone end for en ungersvend at skifte om fra at pløje jorden til at pløje søen. Det var vist nok også attraktivt at gifte sig med en gårdmandsdatter fra St. Magleby, for hun kunne ved arv bringe jord med sig ind i ægteskabet. Jord var nemlig den store mangelvare for Dragørs beboere.

Herefter voksede byen støt og udviklede sig gennem de næste to hundrede år til en driftig søfartsby. En stor del af mændene ernærede sig ved at sejle brænde og korn fra de forskellige provinsbyer til København. Andre tjente penge ved at lodse skibe gennem den smalle sejlrende Drogden. Dragør tjente også gode penge på at yde bjergningshjælp til de skibe, der ikke sjældent gik på grund uden for sejlrenden. Gennem hele 1700-tallet og en stor del af 1800-tallet blev byens offentlige udgifter financieret af disse bjergningsindtægter. Dragør var i en periode Danmarks næststørste søfartsby med 92 hjemmehørende sejskibe.

I slutningen af 1800-tallet gik det stærkt tilbage for Dragør på grund af sejskibenes ophør. De moderne dampskibe udkonkurrede Dragørs gamle sejskibsflåde og bevirkede tillige en tilbagegang for lodseri og bjergningsvæsen. I dag har søfarten ingen betydning for Dragør, udover at færgen fra Limhamn i Skåne giver livlig handel i byen. Der kommer altså stadig skåninger til Dragør, men nu på returbillet.



En gammel gengivelse af typiske dragter fra Amager

### Arkivalier

De med \* markerede kildegrupper findes i kopi på Dragør Lokalarliv (DLA), Stationsvej 9, 2791 Dragør ☎ 32 53 02 61.

### Landsarkiv

*Sognekalder*  
St. Magleby kirkebøger\* 1640 ff.  
Dragør kirkebøger\* 1886 ff.

### *Retsbetjente*

Schoutembedet (-1821): Justitsprot.\* 1809 ff., justitsdok. 1817 ff., politiprot.\* 1813 ff., skøde- & panteprot.\* 1814 ff., skifteprot.\* 1812 ff., skiftedok. 1817 ff., auktionsprot. 1810 ff.

Amager birk (1822- ) (fælles med Tårnby Sogn): Justitsprot.\* 1822 ff., Justitsdok. 1822 ff., politiprot. 1822 ff., domprot. 1822 ff., skøde- & panteprot.\*1822 ff., realreg.\* ca.1850 ff., skifteprot.\* 1822 ff., skiftedok. 1822 ff., auktionsprot. 1822 ff.

### *Amtsarkiv* (fælles med Tårnby Sogn)

Overamtsrettens prot.\* 1663-1776, do. sager 1773-1819, brandtaksationer 1793 - 1800, breve fra div. embedsmænd 1673 ff., breve fra schout og birkedommer i Tårnby 1770-1818. - (DLA har kopi af mange af disse breve, som ofte drejer sig om interne trakasserier og div. bønsskrifter).

### *Sjællands Stiftamt*

Brandtaksationer 1761-87.

### *Branddirektorat*

Brandforsikrings\*- og taksationsprot.\* 1800-70.

### *Dragør byforstanderskab* (ca.1700-1910)

Protokoller/regnskaber vedr. byens 5 kasser og bjergningsvæsenet, indg. breve, vedtægter o.l. (kopier af væsentlige dele i DLA)

### *H.F. Kiærs samling*

- Kartotek\* (21.000 sedler) over befolkningen i St. Magleby og Dragør (1640-ca.1830). Oplyser dåb, vielser og ofte død. Tilføjet oplysninger fra marinens arkiv vedr. mange søfolk fra Dragør.
- Efterslægtstavler\* over mange slægter i St. Magleby og Dragør.
- For folketælling 1801 findes anetavler for alle St. Magleby-husstande og for 177 Dragør-husstande.

### **Rigsarkiv**

- Folketællinger\* 1787-, Oeders efterret-

ning\* 1771, div. skattemandtal\* fra 1600- og beg. af 1700-tallet.

- Sjællands indrullingsdistrikts sørulle\* 1705, do. aparterulle\* 1740-ca.73. Søruller 1802 ff.

### **Dragør Lokalarkiv**

- Div. erhvervs-, forenings- og privatarkiver.

- Kommunearkiv m. bl.a. skoleprot. 1833 ff. og bjergningsprot. 1830 ff.

- Brandforsikrings- og vurderingsprot. 1870 ff.

- Transskription af St. Magleby kirkebøger 1640-1811.

- Alfab. transskr. af Aparterulle 1740-ca.73 (dækker med 946 indførsler ca. 90% af Dragørs mandlige befolkning. Heri også enkelte personer fra Tårnby).

- Register til sørulle for Dragør 1802.

- Manuskript af Crilles Petersen: "Hollænderbyen omkring år 1700" - et forsøg på at udarbejde beboerlister for alle ejendomme i perioden ca.1680-ca.1750 - med mange personoplysninger.

- Manuskript af Birte Hjorth: "Udvandrere" - personoplysninger vedr. ca.100 amagerhollændere, som i første halvdel af 1700-tallet flyttede til Tårnby Sogn.

- DLA har udgivet transskription af 6 folketællingslister for St. Magleby Sogn med person- og adresseregister, nemlig: 1787 (1987), 1801 (1988), 1834 (1989), 1840 (1990), 1845 (1991) og 1850 (1992).

### **Tårnby Sogn**

Befolkningen i Tårnby Sogn - danskebyerne

- var fæstebønder under kronen og sorterede dermed under amtsforvalteren og amtmanden for Københavns Amt. Retsligt udgjorde sognet et birk, Tårnby Birk, med en kgl. udnævnt birkedommer. Fra 1822 dannedes Amager Birk af Tårnby Birk og schoutembedet i St. Magleby. Nok var bønderne i Tårnby Sogn fæstebønder, men de var ikke vornede og hverken underkastet landmilit eller stavnsbånd. De havde også arvefæste og midt i 1700-tallet overgik de

til selveje. Der skete dog en stærk opsplitning af gårdene, nok grundet i en befolkningstilvækst. Desuden blev en del af jorderne til gårdene bortsolgt til hollænderne i St. Magleby.

Bønderne i danskebyerne overtog mange kulturelle træk fra deres naboer i syd. De lærte sig grøntsagsdyrkning og sad side om side med dem og solgte deres produkter inde på de københavnske torve. De fik samme arveregler som hollænderne - at broder og søster arvede lige. De kopierede hollændernes fastelavnsskikke, og man skulle kigge godt efter for at se forskel på de to befolkningsgruppers klædedragter - men en forskel var der.

Kastrup udviklede sig fra midten af 1700-tallet til en industriby med anlæggelse af kalkværk, teglværk, fajancefabrik og senere glasværk. Sundbyerne blev også præget af industri, men først i løbet af 1800-årene. Her skete en kolossal befolkningstilvækst af mennesker, der flyttede ud fra den overbefolkede hovedstad. Dette bevirkede, at Sundbyerne i 1896 udskiltes fra Tårnby Kommune og blev en selvstændig kommune, for dog allerede i 1902 at blive indlemmet i Københavns Kommune.

Den stadigt voksende lufthavn har med årene opslugt hele Maglebylille samt store dele af Kastrup og Ullerup. Og på det sidste har de nye landanlæg til den kommende Øresundsbro snuppet et godt stykke af den gamle Tårnby landsby.

### Arkivalier

De med \* mærkede kildegrupper findes i kopi på Tårnby lokalhistoriske Samling (TLS), Kamillevej 10, 2770 Kastrup ☎ 32 50 09 76.

### Landsarkiv

#### *Sognekalder*

Tårnby kirkebøger\* 1676 ff. - Sundby kirkebøger 1878 ff. (begr. 1872 ff.)

#### *Retsbetjente*

Tårnby Birk (- 1821): Tingbøger (justits-

prot.) 1623 ff. (med lakuner), justitsdok. 1720 ff., politiprot. 1743 ff., pantebøger\* 1746 ff., auktionsprot. 1697 ff.

Amager Birk: se under St. Magleby Sogn.

#### *Amtsarkiv*

se under St. Magleby Sogn.

#### *Amtstuearkiv*

Skifteprotokoller: Ridefoged\* 1659-72, amtsforvalter\* 1692-1836, fæsteprot.\* 1693-1716 og 1771-83.

#### *Branddirektorat*

Brandforsikrings-\* og taksationsprot.\* 1800-70.

#### *H.F. Kiærs samling*

- Kartoteker\* over vielser i Tårnby Sogn 1676-1814.

- Kartoteker\* over skifter i Tårnby Sogn ca.1650-1787.

- "Beboere i Tårnby Sogn på Amager 1676-1787", bd.I-II\* - beboerfortegnelser by for by over alle gårde samt alfabetiske optegnelser over husmænd.

#### **Rigsarkiv**

Folketællinger\* 1787-, Oeders efterretninger\* 1771, div. skattemandtaller fra 1600- og begyndelsen af 1700-tallet., søruller 1802 ff. (for 1700-tallet findes en del personer under Dragørs indrullering).

#### **Tårnby lokalhist. Samling**

Div. erhvervsarkiver, foreningsarkiver, privatarkiver. Transskription af Tårnby kirkebog 1676-92. Registre til folketællingerne 1855, 1890 og 1901.

#### **Litteratur**

Der er gennem årene udkommet en del litteratur om Amager. Her er blot medtaget de væsentligste, som indeholder personal- og kulturhistorie og derfor kan have værdi for slægtsforskere:

- Abrahamsen, Povl og Gunvor Petersen: Historiske huse i Dragør. 1979.

- Antoniewitz, Wilhelm von: Slægten Bacher i Tårnby Sogn. 1941.
- Antoniewitz, Wilhelm von: Slægten Bacher fra St. Magleby. 1943.
- Dirchsen, Jan: Hollænderbyen og dens mennesker. 1982.
- Frandsen, Karl-Erik: Tårnby landsby. 1989.
- Hjorth, Birte: Fastelavn i Hollænderbyen. 1986.
- Hjorth, Birte: Skibsreder H.N. Jeppesen fra Dragør. 1989.
- Hjorth, Birte, Lisbeth Møller, Dirch Jansen: Amagerdragterne - deres historie og brug. 1996.
- Holm-Petersen, F. og Kaj Lund: Sømænd og skibe fra Dragør. 1978.
- Jansen, Inger Kjær m.fl.: Til Ullerup - landsbyliv og bygningsregistrant. 1994.
- Nicolaisen, Chresten: Amagers Historie I-III. 1907-15.
- Otzen, Inger Kjær: Fra Vugge til grav - Tårnby kirke 800 år. 1986.
- Petersen, Gunvor: Dragør Lodseri 1684-1984. 1984.
- Riber, Hermann: Hollænderbyens bomærker. 1975.
- Walløe, Regnar: Blaeserne fra Dragør. 1993.
- Walløe, Regnar: Blichmann-slægten fra Dragør. 1988.
- Walløe, Regnar: Efterslægt samt anetavle over Christoffer Andersen Walløe og Neel Pietersdatter Wochmann. 1986.
- Walløe, Regnar: Riber-slægten fra Dragør. 1987.
- Walløe, Regnar: Schmidt fra Dragør. 1994.

Ovenstående artikel har været trykt i "Slægten" nr. 15, januar 1997. Og skrevet af Birte Hjorth, Sønderstræde 5 A 2791 Dragør. Telf. 32 53 42 06

## » *Jeg arbejder med...* «

Opmærksomheden skal hermed henledes på det nyeste nummer af: "Jeg arbejder med. Hæfte 17 (1996). Udgivet af Dansk Historisk Håndbogsforlag.

Ud over søgeannoncer fra en del slægtsforskere, er der som sædvanligt nogle nyttige artikler.

Arkivadresser i Norge ; Dansk udvandring 1869-1904 ; Specialsamlinger og hjælpemidler samt Vilh. Marstrands Samling.

Hæftet er sammen med de forrige udgaver til låns fra foreningens bogsamling og kan også bestilles i abonnement ved henvendelse til Dansk Historisk Håndbogsforlag, Buddingevej 87 A, 2800 Lyngby.

## “Jeg prøvede.....”

Jeg har flere gange set et brev i forskellige slægtsforskerblade fra en herre der hedder Whilly Roos i Sverige, som skriver om samarbejde imellem slægtsforskere i Sverige og Danmark.

Jeg har selv en oldefars bror, som skulle være udvandret til Helsingborg. Han er den sidste manglende brik i en efterhånden omfangsrig bunke brikker i mit slægtspuslespil. Jeg kunne godt tænke mig at vide mere om denne bror, men for at finde ud af noget om ham, er jeg jo nødt til at tage "et smut" til Sverige. Det kan jo godt være lidt svært at afse tid til det, når man både har fuldtidsarbejde, børn, hus, mand, hund, at passe.

Så kommer sådan en henvendelse som den fra Whilly Roos jo som noget der må afprøves.

Jeg satte mig ned og skrev hvad jeg vidste om den manglende bror og spurgte, om det var muligt at finde frem til mere om denne person, ud fra de sparsomme oplysninger, jeg havde.

Godt 1 uge efter lå der et brev i min postkasse. Jo, han mente godt at der var gode chancer for at finde min manglende person. Jeg ville snarest muligt høre nærmere. Så gik der vel 1-2 uger mere. Så ringede min telefon. Det var Whilly Roos fra Sverige. Han ville bare lige sige, at nu havde de fundet min "mand" Jeg ville få et brev snarest muligt. Det kom også, med en folketælling på, så jeg kunne se kone, børn og hvor han havde opholdt sig igennem årene. Han havde nemlig været så smart at få et barn næsten hvert sted, så ud for dem stod der jo hvor de var født. De oplysninger jeg nu havde modtaget kostede 200 kr, som kunne betales via check eller kontant i brev. Hvis jeg var interesseret i flere/yderligere oplysninger om min "mand" kunne jeg blot sige til og maskineriet ville blive sat i gang. Næste "trin" ville koste 500 kr, uanset hvor mange oplysninger det bragte for dagen. Nu kunne jeg jo blot med de allerede indkomne oplysninger enten "smutte" en tur hinsidan, eller på en eller anden facon få skaffet evt film herover, så jeg selv kunne sidde og finde mine oplysninger, men med fuldtidsarbejdet, børn osv i erindring, har jeg nu taget chancen og bestilt næste "trin". Så det næste jeg kan gøre er at overfalde postkassen hver dag når jeg kommer hjem, i håb om at der ligger en pakke eller forhåbentlig bare et gigantbrev og venter på mig.

Historien om henvendelsen til Willy Roos stod i "Stamtræet", medlemsblad for Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland nr. 1, februar 1996.

I det forløbne år har Dorrit Hvenegaard ventet pænt på posten, som stadig ikke har bragt noget fra Sverige.

Så derfor lyder opfordringen, det kan måske give en hjælp, men der er åbenbart hurtigt en grænse for meddelelserne.

Redaktionen vil meget gerne have indlæg fra medlemmer, som har skrevet til Willy Roos, og hvilke resultater de har modtaget.

Indlægget var skrevet af Dorrit Hvenegaard, Askøvej 20, 4652 Hårlev.

## *Efterlysning*

Følgende efterlysning er modtaget af redaktionen.

"Jeg søger oplysninger om danske frivillige i Frankrig 1914-1918 (sygeplejersker, læger og soldater).

Jan René Westh  
Gammel Kongevej 37 A,3  
1610 København V.  
31 31 45 59

## *Meddelelse fra redaktøren*

De følgende 12 numre af "Slægt & Stavn" vil som bagside illustration have folkedragter.

De stammer alle fra bogen: J.S.Møller: Folkedragter i Nordvestsjælland. Deres Forhold til Folkedragterne i det øvrige Sjælland og til de skiftende Moder. Med 155 Illustrationer i Teksten og 12 Plancher i Farve-Litografi.

Udgivet i serien "Danmarks Folkeminder nr. 34" 1926.  
En meget spændende og givende bog, som kan lånes på bibliotekerne.



## Indholdsfortegnelse

Dagsorden til generalforsamling.....s.	3
Regnskab for året 1996.....s.	4
20 års jubilæum. Ved Jørgen Aasberg.....s.	5
"Om at forske i Amager-slægter. Ved Birte Hjorth.s.	8
"Jeg arbejder med..." .....s.	13
"Jeg prøvede...." Ved Dorrit Hvenegaard.....s.	14
Efterlysning.....s.	15

Indhæftet midt i bladet findes programmet for forårs-udflugten lørdag den 24. maj.



Festdragt.

Resnæs Sogn.

Efter Original af Kalundborg og Omegns Museum.